

Politie Oost-Nederland

JAARVERSLAG KLACHTENCOMMISSIE 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Inleiding	3
2. De klachtencommissie	4
2.1 Leden	4
2.2 Werkzaamheden	4
2.3 Bijzonderheden	5
3. Klachten en evaluatie	6
3.1 Totaal overzicht en termijnen	6
3.2 Nationale Ombudsman	7
4. Meest voorkomende klachtrubrieken en afdoeningen	9
4.1 Klachtrubrieken en afdoeningen	9
4.2 Bijzondere klachten	9
5. Gedane aanbevelingen	12
Bijlage Klachtrubrieken	13

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van onze werkzaamheden in 2022 voor de Politie Eenheid Oost-Nederland. Het is wederom een zakelijke opsomming van feiten en getallen rond de klachtbehandeling door de klachtencommissie. De klachten die dit jaar werden behandeld, kwamen zowel qua aantal als aard vrijwel overeen met die in de voorgaande jaren.

Bij de behandelde klachten werd door ons geluisterd naar politiemedewerk(st)ers en burgers, waarbij de klager vaak een andere beleving had van de intenties of bedoelingen van de betrokken politiemedewerk(st)er. Soms omdat emoties een rol speelden, soms door een ongelukkige samenloop van omstandigheden, maar vaak omdat men elkaar niet goed begreep. De commissie formuleerde vervolgens een advies aan de eenheidsleiding hoe de klacht af te doen: als (deels) gegrond of als ongegrond. Dit verslag somt die adviezen op.

Daarnaast werden ook weer enkele aanvullende adviezen aan de eenheidsleiding gegeven naar aanleiding van hetgeen we hebben kunnen vaststellen tijdens de zittingen. Daaruit blijkt dat politiewerk (gelukkig) mensenwerk blijft. En waar mensen werken, komen fouten en misverstanden voor. En die blijken gelukkig ook goed te kunnen worden verbeterd.

De commissie werd dit jaar geconfronteerd met klachten over onder meer het niet voldoen aan de legitimatieplicht tijdens een controle. Bij deze klager bestond bij de politie de vrees voor 'doxing' – het opzettelijk via sociale media publiceren van beelden en de personalia van betrokken (politie-) ambtenaren met het doel te intimideren - toen werd onderkend dat hij behoort tot een groepering die opvallend veel en vaak klachten indient bij diverse politie eenheden. De betrokken politieambtenaren verzochten daarom op dienstnummer te worden gehoord. De commissie heeft dat verzoek toegestaan. Bij de voorbereiding van de hoorzitting bleef de klager echter eisen dat de namen van de politieambtenaren bekend zouden worden gemaakt en de commissie werd door die hem te onthouden, door de klager beticht van vooringenomenheid. Er werd zelfs een poging tot wraking van de voorzitter gedaan. Al met al een ontwikkeling die ook de commissie als zorgelijk ervaart en naar het zich laat aanzien helaas zal voortzetten in 2023.

Namens de klachtencommissie politie eenheid Oost-Nederland,

Mr. C.P.C. (Kees) Kuijs
Voorzitter

1. Inleiding

De politie-eenheid Oost-Nederland bestaat uit de vijf districten Gelderland-Zuid, Gelderland-Midden, Noord- en Oost-Gelderland, IJsselland en Twente. De eenheid kent 28 basisteams. Dagelijks hebben de politiemedewerkers veelvuldig contact met burgers. Het is mogelijk dat een burger een klacht heeft over het handelen van de politie. Wanneer iemand een klacht over het handelen van de politie indient, wordt deze op basis van een vaste procedure afgehandeld¹.

De klachtbehandeling bij de politie kent twee fasen. De eerste fase is de behandeling van de klacht binnen de politieorganisatie door speciaal daarvoor aangestelde en opgeleide klachtbehandelaars. Wanneer er in deze fase voor klager geen bevredigende oplossing kan worden bereikt, kan de klacht op verzoek van klager doorgeleid worden naar de vervolgfase.

De tweede fase bestaat uit een hoorzitting door de klachtencommissie. Een klachtencommissie is op grond van de Politiewet 2012 aangesteld voor de betreffende politie-eenheid en functioneert onafhankelijk van die eenheid. Op basis van het klachtdossier en de hoorzitting brengt de klachtencommissie een advies uit aan de politiechef over de afdoening van de klacht. In uitzonderlijke gevallen kan de klachtencommissie op basis van alleen de stukken uit het klachtdossier advies uitbrengen. Voordat het advies wordt aangeboden aan de politiechef krijgen de hoofdofficier van justitie en de betreffende burgemeester de gelegenheid hun advies te geven aan de politiechef. De politiechef geeft vervolgens zijn oordeel over de klacht.

In dit jaarverslag wordt ingegaan op uitsluitend de tweede fase van de klachtbehandeling.

Hoofdstuk twee beschrijft de samenstelling van de commissie en haar werkzaamheden.

In hoofdstuk drie wordt het overzicht gegeven van het aantal binnengekomen klachten, in hoofdstuk vier de afdoening per klachtonderdeel en een indeling naar klachtrubriek.

In het vijfde en laatste hoofdstuk worden de door de commissie gedane aanbevelingen aan de politieorganisatie weergegeven en toegelicht.

In de bijlage is een overzicht opgenomen van de gegeven adviezen van de klachtencommissie, gerubriceerd naar de landelijk vastgestelde klachtrubrieken.

De in dit jaarverslag beschreven adviezen en met name de opmerkingen ten overvloede worden jaarlijks besproken met de eenheidsleiding.

De commissie gaat er overigens vanuit dat de behandelde klachten op dezelfde voet door de eenheid worden behandeld als de vele leerpunten uit de door het VIK behandelde voorvallen bij de eerste fase. De veelvuldige aanwezigheid van leidinggevenden bij de behandeling van klachten jegens hun medewerker(s) versterken het vertrouwen van de commissie in de leerbare opstelling van de politieorganisatie en de medewerkers.

Tenslotte is in 2022 mede met het oog op beoogde borging van kwaliteitsverbetering bij de politietaken, een begin gemaakt met een jaarlijkse uitwisseling van ervaringen tussen de commissie en de klachtbehandelaars.

¹ De Algemene wet bestuursrecht en Politiewet 2012 zijn hiervoor de wettelijke basis.

2. De klachtencommissie

2.1. Leden

In het verslagjaar 2022 was de samenstelling van de commissie als volgt:

FUNCTIE	DHR / MW	TITEL	VOORL	NAAM	Achtergrond
Voorzitter	dhr.	mr.	C.P.C.	Kuijs	Rechter-plaatsvervanger, oud-officier Koninklijke Marechaussee
Plv. Vz.	mevr.	mr.	M.J.	Veerman - Dronkert	Jurist, mediator en adviseur werving & selectie publiek domein
Lid	mevr.	mr.	J.C.M.	Elderman	Jurist en mediator
Lid	mevr.	mr. drs.	V.M.L.	Sebel	Jurist bij de Hoge Raad
Lid	dhr.	mr.	R.S.	Teekens	Voormalig strafrechtadvocaat
Lid	dhr.		G.J.	Steendam	Directeur organisatieadviesbureau
Lid	mevr.	mr.	A.N.	Klazinga	Voormalig advocaat en mediator
Lid	mevr.	mr.	S.C.M.	Wouda - van Velzen	Advocaat
Lid	mevr.	mr.	H.	Afelay	Jurist bij Reclassering Nederland
Lid	dhr.	drs.	W.E.	Mintjes	Psycholoog en organisatieadviseur

Ambtelijk secretariaat

De heer A.H. de Wit LL.B is de ambtelijk secretaris van de commissie.

Mutaties

In verband met het aflopen van hun tweede termijn hebben mevrouw mr. A.N. Klazinga en mevrouw mr. S.C.M. Wouda-van Velzen hun werkzaamheden per 1 april 2022 moeten beëindigen.

Na een sollicitatieronde is mevrouw mr. H. Afelay per 1 april 2022 voor vier jaar benoemd als lid van de klachtencommissie.

De heer mr. C.P.C. Kuijs, mevrouw mr. M.J. Veerman-Dronkert en de heer G.J Steendam zijn medio 2022 benoemd voor hun tweede termijn als respectievelijk voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en lid van de klachtencommissie politie-eenheid Oost-Nederland.

2.2. Werkzaamheden

De voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter en de overige leden van de klachtencommissie worden benoemd, herbenoemd en ontslagen door de Minister. De benoeming vindt plaats op basis van een open sollicitatieprocedure². Ze zijn onafhankelijk en functioneren in de commissie 'zonder last of ruggespraak'. Dit betekent dat de leden niet in dienst zijn van de politie en geen andere verbindingen met de politie hebben. De voorzitter en zijn plaatsvervanger bewaken onder meer de onafhankelijkheid van de commissie.

De ambtelijk secretaris is aangesteld door de politie-eenheid en ondersteunt de werkzaamheden van de commissie en draagt onder meer zorg voor de organisatie en de verslaglegging van de hoorzittingen alsmede voor het concipiëren en vervolgens uitwerken van de adviezen. Hij stelt ook het jaarverslag op.

² artikel 3.2 Regeling klachtenbehandeling politie

Om de onafhankelijkheid van de commissie optimaal te waarborgen, zijn de volgende keuzes gemaakt:

- de hoorzittingen worden bij voorkeur niet in een politiebureau gehouden;
- leden hebben voldoende afstand tot de politie;
- leden die aan de hoorzitting deelnemen, kennen noch de klager(s) noch de betrokken medewerker(s) vanuit hun persoonlijke levenssfeer.

Het doel van de klachtbehandeling is ten eerste het zo mogelijk zorgdragen voor het herstel van vertrouwen tussen klager en de betrokken medewerker(s) als onderdeel van de politie-eenheid. Ten tweede beoogt de commissie met haar advisering het lerende vermogen van de politie te activeren, zodat de organisatie als geheel kan reflecteren op haar dienstverlening en deze waar nodig kan verbeteren.

Tenslotte schenkt de commissie aandacht aan de vraag in hoeverre bepaalde klachten wijzen op tekortkomingen in het functioneren van de politie-eenheid en aan de mogelijke maatregelen om deze op te heffen.

De commissie organiseert steeds een hoorzitting naar aanleiding van een klacht om tot een advies te komen, tenzij uit de stukken blijkt dat een klacht kennelijk (on)gegrond is.

Alle betrokkenen ontvangen een schriftelijke uitnodiging voor de hoorzitting. Zo worden klager(s) en betrokken medewerker(s) in de gelegenheid gesteld in elkaars aanwezigheid te worden gehoord. Het daarvan opgemaakte verslag wordt als bijlage aan het advies aan de politiechef gehecht en maakt deel uit van het advies. Het verslag betreft een zakelijke weergave van wat is besproken tijdens een hoorzitting.

Tijdens de hoorzittingen bestaat de commissie uit een fungerend voorzitter en twee leden. Alle leden worden bij toerbeurt ingedeeld voor een hoorzitting. Ter ondersteuning van de commissie is altijd de ambtelijk secretaris aanwezig.

De commissie brengt advies uit op basis van het klachtrapport, de onderliggende stukken en de verkregen informatie tijdens de hoorzitting.

De politiechef kan dat advies in zijn beslissing geheel, gedeeltelijk of niet overnemen. In die laatste twee gevallen zal hij moeten motiveren waarom.

De adviezen op de klacht(onderdelen) kunnen zijn:

- gegrond;
- ongegrond;
- onthouden van advisering.

In het verslagjaar 2022 heeft de politiechef in alle door de commissie behandelde zaken de gegeven adviezen overgenomen.

2.3. Bijzonderheden

Locatie hoorzittingen

Door de uitbraak van COVID-19 in 2020 heeft de commissie gedurende een bepaalde periode haar werkzaamheden moeten aanpassen vanwege de maatregelen van de overheid. In 2020 en 2021 heeft dat ertoe geleid dat een groot aantal hoorzittingen digitaal plaatsvond. Hiertoe werd MS Teams gebruikt, tot tevredenheid bij de commissieleden en betrokken partijen. Echter, een fysieke hoorzitting bleef de voorkeur houden. In 2022 was dit gelukkig weer mogelijk.

Helaas waren de locaties³ waar de commissie normaliter zitting hield tot en met 2021 niet beschikbaar.

Daarom is destijds in overleg met het bevoegd gezag besloten de hoorzittingen te laten plaatshebben in Huis 't Velde te Warnsveld, een locatie van de Politieacademie. Deze locatie heeft weliswaar een beperkte politieke uitstraling, maar dit is geen bureau van politie. Steekproefsgewijs is bij klagers getoetst of het als bezwaarlijk werd ervaren dat er 'politie' bij de entree op de borden staat. Dit bleek niet het geval te zijn. Ook in 2022 hebben klagers hier geen bezwaren tegen gehad.

³ Gemeentehuis Ede en Enschede

In één geval is op uitdrukkelijk verzoek van klager een hoorzitting gehouden op het politiebureau in Deventer.

MS Teams

Voor één klacht zijn er twee hoorzittingen gepland. Dit had er mee te maken dat de commissie ook de visie van de andere betrokken politiemedewerkers wilde horen en verduidelijkingsvragen wilde stellen. De klacht had namelijk betrekking op drie verschillende situaties.

Bij de tweede hoorzitting is er op verzoek van en in overleg met klager en de betrokken politiemedewerkers besloten gebruik te maken van een digitale hoorzitting. Hiervoor is gebruik gemaakt van MS Teams. Hierbij maakte iedereen gebruik van de auditieve en visuele mogelijkheden van dit digitale platform.

De overige klachten zijn behandeld tijdens fysieke hoorzittingen.

Nieuw huishoudelijk reglement

Per 1 januari 2022 is een nieuw huishoudelijk reglement van kracht geworden: Huishoudelijk reglement klachtencommissies politie 2022.

Hierin zijn ten opzichte van het vorige reglement enkele punten veranderd en aangescherpt.

Zo is er een artikel toegevoegd dat het verbiedt om beeld- en/of geluidsopnamen te maken tijdens een hoorzitting. Op verzoek van klager en/of de betrokken medewerker kan de ambtelijk secretaris wel verzocht worden om dit te doen. Deze opnamen mogen niet worden verstrekt aan partijen.

In 2022 heeft geen enkele klager gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

Horen onder dienstnummer

Er is een hoorzitting gehouden waarbij de betrokken politieambtenaren ter bescherming van hun privacy hebben verzocht onder dienstnummer te mogen worden gehoord. Met het oog op de gemotiveerde vrees voor *doxing* door de klager of de groepering waartoe hij bleek te behoren, heeft de commissie daarmee ingestemd.

Aandacht voor kwaliteit

De voorzitter en ambtelijk secretaris hebben medio 2022 een bezoek gebracht aan de afdeling Veiligheid Integriteit en Klachten (VIK) van de politie eenheid Oost-Nederland. Aan de hand van een presentatie werd het gesprek gevoerd met de klachtbehandelaars over de vorm, inhoud en kwaliteit van de klachtbehandeling in het algemeen en de klachtdossiers in het bijzonder.

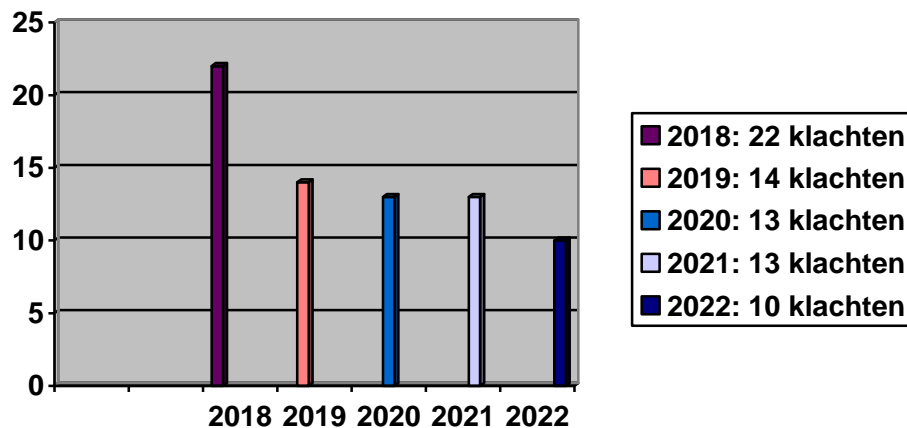
De voorzitter lichtte toe wat de commissie belangrijke punten vindt die in een dossier zouden moeten terugkomen. Samen met de secretaris konden vervolgens algemene en specifieke vragen van de behandelaars worden beantwoord.

Het was een erg positief en nuttig samenzijn, waar in 2023 zeker een vervolg aan gegeven wordt.

3. Klachten en evaluatie

In 2022 heeft de klachtencommissie politie Oost-Nederland in totaal tien klachten in een hoorzitting behandeld.

3.1. Totaaloverzicht en termijnen

In bovenstaande tabel is te zien hoeveel klachten er in de afgelopen jaren in de tweede fase van de klachtbehandeling zijn behandeld. Ten opzichte van de jaren voor 2019 is er een stabilisatie zichtbaar in het aantal klachten dat door de klachtencommissie wordt behandeld. Deze stabilisatie zet zich in 2022 voort.

In 2022 zijn er relatief minder klachten behandeld door de klachtencommissie. De commissie vermoedt dat dit toe te schrijven is aan een professionelere behandeling tijdens de eerste fase van de klachtbehandeling. Hierdoor zouden klagers minder de behoefte kunnen hebben om naar de klachtencommissie te gaan. Ten tweede kan de COVID-19 pandemie ervoor hebben gezorgd dat minder klagers aanleiding zagen om hun klacht aan de klachtencommissie voor te leggen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal klachtdossiers dat is ontvangen in de tweede fase van de klachtbehandeling en op welke manier deze klachten zijn behandeld.

Totalen	aantal
Openstaand 31-12-2021	2
Ontvangen 2022	11
Ingetrokken	0
Alsnog bemiddeld tijdens de hoorzitting tweede fase	0
Afgehandeld tweede fase	10
Openstaand 31-12-2022	3

In 2021 stonden er nog twee klachten open om op een hoorzitting te worden behandeld. Deze klachten kwam eind van het jaar binnen bij de ambtelijk secretaris waardoor in verband met de agenda van de betrokken partijen een behandeling in 2021 niet meer mogelijk was.

Er zijn in 2022 acht (8) nieuwe en in totaal dus tien (10) klachten ter afdoening aan de klachtencommissie aangeboden. Deze klachten konden in 2022 worden afgehandeld. Drie (3) klachten staan nog open ter behandeling.

Bij één klacht kon één van de betrokken medewerkers in verband met ziekte niet aanwezig zijn bij de hoorzitting. Tijdens de zitting bleek het nodig een tweede hoorzitting te plannen. Dit lukte niet in 2022, waardoor een tweede zitting begin 2023 zal plaatsvinden. Het advies kan daarom pas in 2023 worden uitgebracht.

Twee klachten werden eind december 2022 aangeboden bij de ambtelijk secretaris. Daarom was behandeling in dit jaar niet meer mogelijk. Deze zullen zo spoedig mogelijk in 2023 worden behandeld.

Eén aangeboden klachtdossier dat de klachtencommissie heeft behandeld was gericht tegen het optreden van een medewerker van het Politie Diensten Centrum (verder: PDC). Omdat dit een landelijk organisatiedeel is, heeft dit organisatiedeel geen eigen klachtencommissie. De klachtencommissie van Oost-Nederland is gevraagd deze klacht te behandelen, omdat de situatie waar de klacht betrekking op had in onze eenheid speelde. De klachtencommissie heeft advies uitgebracht aan de directeur van het PDC. Deze heeft het advies overgenomen.

3.2 Nationale ombudsman

In 2020 heeft de klachtencommissie een klacht over etnisch profileren behandeld. Het advies was om de klacht ongegrond te verklaren, omdat van etnisch profileren niet is gebleken. Dit advies is overgenomen door de politiechef. Klager was over de behandeling en de beslissing niet tevreden en heeft eind 2020 zijn beklag gedaan bij de Nationale ombudsman.

De Nationale ombudsman heeft besloten in 2021 hierin onderzoek te verrichten. Onderdeel hiervan was een gesprek met de klachtencommissie en haar ambtelijk secretaris.

Dat gesprek heeft op 8 oktober 2021 plaatsgevonden. Twee onderzoekers van de Nationale ombudsman spraken met de betreffende fungerend voorzitter, een lid en de ambtelijk secretaris.

De commissie heeft voorafgaand aan het gesprek kennisgenomen van het rapport van de Nationale ombudsman dat gaat over de behandeling van klachten in relatie tot etnisch profileren (Verkleurde beelden, 2021/030).

Tijdens het gesprek is aan de onderzoekers van de Nationale ombudsman uitgelegd hoe de leden van een klachtencommissie worden gekozen, hoe de commissie tot stand komt en is samengesteld, en hoe en in welke mate erop wordt gelet dat de samenstelling van de commissie zoveel mogelijk een afspiegeling vormt van de samenleving.

Daarnaast werd stilgestaan bij de inhoud van het verslag en de onderliggende motiveringen voor het advies. Er werd uitleg gegeven over de wijze van verslaglegging en de beleving tijdens de hoorzitting. Het gesprek heeft geresulteerd in een door de Nationale ombudsman geschreven verslag dat deel zal uitmaken van zijn onderzoek.

We gaan er vanuit dat de Nationale ombudsman in 2023 het eindrapport en de conclusie zal opmaken en met de commissie zal delen.

4. Meest voorkomende klachtrubrieken en afdoeningen

4.1 Klachtrubrieken en afdoeningen

In de tweede fase van de klachtbehandeling wordt in de zogenaamde *Top 4* bijgehouden op welk klachtelement de meeste klachten betrekking hebben gehad.

De tien klachten die dit jaar zijn behandeld, waren in te delen in de landelijk vastgestelde rubricering van (29) klachtelementen. Het overzicht daarvan staat in de bijlage bij dit verslag. In alle gevallen heeft de klachtencommissie een advies uitgebracht.

Van de 22 behandelde klachtelementen werden er zestien (16) ongegrond en vijf (5) gegrond verklaard. Eén (1) klachtelement werd deels gegrond verklaard.

De onderstaande tabel toont de vier elementen waar in 2022 het meest over is geklaagd.

	hoofd rubriek	sub rubriek	aantal klachtelementen
			tweede fase
1	Politieoptreden	Bejegening/houding/gedrag	7
2	Politieoptreden	Naam/legitimatie	3
3	Politieoptreden	Onjuiste actie	3
4	Politieoptreden	Discriminatie	2

4.2 Bijzondere klachten

Ook in 2022 heeft de commissie enkele bijzondere klachten behandeld op zitting. Hieronder zijn de meest bijzondere klachten en thema's samenvattend beschreven.

- Een klager had een klacht ingediend tegen het optreden van een medewerker van het Politie Diensten Centrum (PDC), omdat deze haar tijdens een gesprek onheus zou hebben bejegend. Dit gesprek ging over de afhandeling van de PTSS van haar partner, een voormalige politieambtenaar.
De klacht raakte de betrokken PDC medewerker zeer. Een gemotiveerd verzoek van haar was aanleiding voor de fungerend voorzitter te besluiten dat klager en de betrokken medewerker separaat werden gehoord. Hierbij werd het principe van hoor en wederhoor toegepast. Zowel klager als de betrokken medewerker kregen in tweede instantie de gelegenheid te reageren op de verklaring van de ander en om vragen van de commissie te beantwoorden.
Er bleek geen discussie over wat er wel of niet was gezegd tijdens het hierboven genoemde gesprek. Klager had ook een geluidsopname toegevoegd aan het dossier waarop een gedeelte van het gesprek te horen was.
Het advies is uiteindelijk geweest om het klachtonderdeel ongegrond te verklaren. De reden hiervoor was voornamelijk dat er op verschillende momenten en wijzen excuses zijn aangeboden aan klager voor de gebruikte bewoordingen door de medewerker die verkeerd zijn gevallen bij de klager.
Wel is er een overweging aan het advies toegevoegd over het belang van een gezamenlijke agenda zodat de verwachtingen over de inhoud van een gesprek bij alle partijen helder zijn.
- Een andere klager had geklaagd over de wijze van handelen door de politie tijdens en na een doorzoeking van haar woning op grond van de Opiumwet. De betrokken medewerkers kwamen aan haar deur in verband met een vermeende hennepkwekerij in haar woning. Ze hadden hier in eerste instantie geen machtiging tot binnentreden voor. Nadat één van hen een

zogenoemde warmtemeting had gedaan, gaf de hulpofficier van justitie alsnog deze machtiging. Echter, over deze warmtemeting bestond twijfel: hoe was die uitgevoerd en wat was het resultaat? Dit werd niet duidelijk uitgelegd aan klager, toen zij daar om vroeg. Ook werd er een doos zonder toestemming geopend en doorzocht. Eén van de betrokken medewerkers ontkende dit. Deze medewerker kon helaas om moverende redenen niet bij de zitting aanwezig zijn.

Uiteindelijk was de commissie van mening dat klager er recht op had gehad dat ze uitleg kreeg over de warmtemeting. Die was immers direct aanleiding voor het binnentreden door de politie. De betrokken medewerkers waren niet zorgvuldig omgegaan met hun bevoegdheden en klager heeft daar terecht een punt van gemaakt.

De commissie heeft overwogen in haar advies dat de politie in zijn algemeenheid zorgvuldig om moet gaan met het huisrecht. Ze heeft aanbevolen dat in het geval van de verdenking van de aanwezigheid van een hennepkwekerij er een duidelijke leidraad over het gebruik van bevoegdheden moet komen voor de politieambtenaren. Dat kan voorkomen dat er twijfel ontstaat over de mogelijkheid van het gebruik van wettelijke bevoegdheden. Zeker als het grondwettelijke huisrecht wordt geschonden, is het essentieel dat de bevoegdheden van de politie zuiver worden toegepast. Ook zou het volgens de commissie vanzelfsprekend moeten zijn dat de politie haar handelingen uitlegt aan de burger. Dat komt de rechtszekerheid van burgers ten goede.

Ten aanzien van de klacht gaf de commissie dan ook het advies de klacht gegrond te verklaren.

- De commissie heeft twee klachten behandeld die gingen over etnisch profileren en/of discriminatie.

Eén van deze twee klachten ging over een staandehouding op een parkeerplaats waarbij klager de overtuiging had dat zijn etniciteit de reden was van de controle. Andere personen die op de parkeerplaats stonden werden namelijk niet gecontroleerd. Ter plekke beschuldigde hij de betrokken medewerker van etnisch profileren. De betrokken medewerker legde op de hoorzitting uit dat hij een melding kreeg van omstanders van een verdachte situatie. Daar moest hij op acteren in verband met zijn toezichthoudende taak. Deze uitleg kon ook op de hoorzitting helaas niet tot begrip leiden bij de klager. Deze had het gevoel slachtoffer te zijn van etnisch profileren en bleef bij dat standpunt.

Ondanks dat dit gevoel erkenning moet krijgen, vindt de commissie niet dat dit bij herhaling in de schoenen van een politieambtenaar geschoven moet worden. Zeker niet als er een deugdelijk uitleg wordt gegeven over de reden van de staandehouding en controle.

In dit geval gaf de commissie het advies om de klacht ongegrond te verklaren.

In het tweede geval acteerde de wijkagent op een melding van derden. Klager was ervan overtuigd dat de komst van de wijkagent aan zijn deur vooral was ingegeven door zijn niet Nederlandse etniciteit en omdat hij Arabisch had gesproken. Klager vond dit discriminatie. De betrokken medewerker heeft op meerdere momenten aan de deur (zo bleek ook uit een audio-opname van klager en tijdens de klachtbehandeling) uitgelegd dat hij laagdrempelig aan de deur van klager verscheen, omdat hij een melding had ontvangen. Hij kwam slechts voor een open gesprek. Klager bleek hier ook tijdens de zitting niet ontvankelijk voor. Ook in dit geval acteerde de politieambtenaar op een melding. Van de politie mag verwacht worden dat ze dat doet. Dat is immers één van haar taken. Van etnisch profileren en/of discriminatie was geen sprake, oordeelde de commissie.

Ook in dit geval gaf de commissie het advies om de klacht ongegrond te verklaren.

De betrokken medewerkers voelden zich aangeslagen door de beschuldiging dat zij zich schuldig zouden maken aan etnische profileren of discriminatie. De commissie heeft hier oog voor. Edoch, het rapport van de Nom 'verkleurde beelden' heeft zichtbaar gemaakt dat dit thema een blinde vlek voor organisaties als de politie kan zijn. Burgers ervaren sommige

opmerkingen of handeling als etnisch profileren en discriminerend. Ondanks dat hier geen enkele intentie toe is.

De dialoog erover is en blijft noodzakelijk. Zo kunnen de partijen naar elkaar luisteren en proberen te begrijpen at een situatie en opmerkingen met de ander kunnen doen. Ook van klagers mag verwacht worden daar ontvankelijk voor te zijn.

De klachtencommissie probeert vanuit haar onafhankelijk positie gedurende de klachtbehandeling in de tweede fase een positieve bijdrage te leveren aan deze dialoog.

5. Gedane aanbevelingen

In 2022 heeft de klachtencommissie acht aanbevelingen gedaan aan de politiechef. Deze werden als overwegingen toegevoegd aan het advies en positief ontvangen:

1. De commissie heeft een klacht behandeld waarbij de politie optische en geluidssignalen gebruikte om klager staande te houden. Dit was 's nachts in de nabijheid van een boerenbedrijf met dieren waar de klager moest werken.
Het is de commissie bekend dat er in het ambtsgebied van de eenheid veel agrarische bedrijven zijn gevestigd. De commissie is van mening dat de politie zich bewust moet zijn van de effecten van optische en geluidssignalen op dieren in het algemeen en bij boerenbedrijven in het bijzonder. Daarom heeft de commissie aanbevolen deze bewustwording breed te delen met de politiemedewerkers in de eenheid.
2. De commissie heeft een klacht behandeld van een klager die zich gediscrimineerd voelde. Hoewel de klacht ongegrond is verklaard, wil de commissie met betrekking tot het thema 'discriminatie' opmerken dat woordkeuze en benadering door de politie – hoewel onbedoeld - als discriminerend ervaren kan worden. Degene die dat als zodanig ervaart, moet daarin altijd serieus worden genomen. De klacht van klager liet zien en benadrukte dat ieder individu een eigen referentiekader heeft. Het is van belang dat de politie hier in zijn algemeenheid oog voor heeft en blijft houden. Overigens ontslaat dit degene die zich gediscrimineerd voelt niet van het hebben van een open houding en begrip ten aanzien van uitleg over en duiding van de situatie door de politieambtenaar.
3. De commissie heeft een klacht behandeld over de juistheid van de warmtemeting bij het opsporen van hennepkwekerijen en de binnentreding in de woning. Uit het klachtdossier maakte de commissie op dat de districtelijk coördinator hennep de aanwijzing heeft gegeven dat er foto's van de warmtemeting worden gemaakt en dat deze worden bijgevoegd bij een proces-verbaal. Uit het klachtdossier en het behandelde ter zitting maakte de commissie op dat deze aanwijzing bij de betrokken medewerkers niet bekend was. De commissie was van oordeel dat hier ruimte ligt voor verbetering.
De commissie heeft aanbevolen de aanwijzing nadrukkelijk onder de aandacht te brengen van de politieambtenaren die belast zijn met de bestrijding van hennepkwekerijen.
4. In dezelfde klacht (zoals beschreven onder 3.) heeft de commissie aanbevolen om een richtlijn – voor zover deze er niet zou zijn – te schrijven waarin het binnentreden van een woning bij een mogelijke hennepkwekerij wordt beschreven. Volgens de commissie zou hierin onder andere de minimale grondslag voor het binnentreden van een woning moeten staan.
De commissie is van mening dat het werken volgens een duidelijke richtlijn de zorgvuldigheid waarmee een woning wordt binnengetreden door de politie ten goede komt. Immers, het huisrecht is een belangrijk grondrecht dat strikte eerbiediging verdient.
5. De commissie heeft een klacht over etnisch profileren behandeld waarbij de betrokken medewerker zich beledigd voelde door de publiekelijke opmerking van klager dat hij aan het etnisch profileren was.
De commissie is zich ervan bewust dat belediging een subjectief feit is, gebaseerd op gevoel, maar is desondanks van mening dat een politieambtenaar dit niet altijd als belediging zou moeten opvatten.
6. In een klacht over etnisch profileren bleek dat er geen registratie in het politiesysteem van de staandehouding was gemaakt. De commissie heeft geadviseerd dit wel altijd te doen, zeker in het geval er enige weerstand van de burger is op de controle.

Daarbij is etnisch profileren een maatschappelijk beladen onderwerp. Als de burger een opsporingsambtenaar hier op aanspreekt, is het extra verstandig hier een registratie van te maken. De commissie heeft bij haar overweging gerefereerd aan de 'Instructie identificatieplicht over de uitoefening van bevoegdheden op grond van de Wet op de identificatieplicht'⁴. Hierin staat:

'Het uitvoeren van de identiteitscontrole wordt door de opsporingsambtenaar gemuteerd in de daartoe strekkende systemen. In het proces-verbaal staan uitdrukkelijk de feiten en omstandigheden, alsook de concrete activiteit/aanleiding die aan de vordering ten grondslag lag.'

7. De commissie heeft zich over een klacht gebogen waarin bleek dat er tijdens een vooraf geïnitieerd gesprek tussen klager en de betrokken medewerkers, geen duidelijke inhoud van de agenda was afgestemd met elkaar. In zijn algemeenheid heeft de commissie geadviseerd dat de politie in een meer complexe casus van tevoren de verwachtingen over een gesprek nadrukkelijk afstemt met de andere partij. Dat kan teleurstellingen over het doel en de inhoud van het gesprek bij beide partijen voorkomen.
8. Tot slot heeft de commissie een klacht behandeld die ging over drie afzonderlijke gevallen waarbij klager als vermist was opgegeven. Na het vinden was zij tegen haar zin en geboeid teruggebracht naar de zorginstelling waar ze verbleef. Klager verbleef daar in verband met haar verwardheid en kwetsbaarheid. De klacht was dat er onrechtmatig geboeid is en dat klager wederrechtelijk is teruggebracht.

Ten eerste is de commissie van mening dat er in gevallen waarbij een persoon als vermist wordt opgegeven, vooraf een duidelijk handelingskader zou moeten worden bepaald. Dit past bijvoorbeeld bij de rol van de officier van dienst politie of een hulpofficier van politie. Binnen dit kader valt vanzelfsprekend ook het toetsen van de rechtmatigheid van bepaalde scenario's. De commissie stelt zich voor dat dit zou kunnen bijdragen aan meer rust en zelfvertrouwen bij de politie ten aanzien van haar eigen optreden.

Ten tweede bleek tijdens de klachtbehandeling in de eerste fase (zoals beschreven onder 8.) dat de verslaglegging van de situaties door de betrokken medewerkers te summier was. De advocaat heeft gebruik gemaakt van het recht op inzage op grond van de Wet politiegegevens. Tijdens deze inzage bleek dat er weinig context is genoteerd en dat daardoor onnodig onduidelijk bleef waarom men heeft gehandeld zoals is gehandeld. Onder meer dit gebrek aan toelichting lijkt tot de klacht te hebben geleid.

Toen de ontbrekende context tijdens de twee hoorzittingen wel nauwkeurig en volledig door betrokken medewerkers werd gegeven, leidde dit ertoe dat de advocaat, maar ook de commissie, de handelwijze al snel beter begreep.

De commissie beveelt daarom aan dat specifiek in situaties waarin de politie te maken krijgt met verwarde personen, wel of niet vermist, ze haar afwegingen zorgvuldig omschrijft. Zo is achteraf de context van het handelen beter te duiden en kunnen mogelijk zelfs klachten worden voorkomen.

⁴ Stct. 2016, nr. 70055, 30 december 2016.

Bijlage: Behandelde klachtelelementen onderverdeeld in de landelijk vastgestelde klachtrubrieken.

Rubriek	Formele afdoening				Totalen
	Gegronnd	Ongegrond	Deels gegrond/ongegronnd	Geen advies	
Geweld					
Fysiek					0
Handboeien		1			1
Wapenstok					0
Pepperspray					0
Diensthond					0
Vuurwapen					0
Subtotaal:					1
Bevoegdheden					
Vrijheidsbeneming					0
Binnentreden		1			1
Doorzoeken					0
Inbeslagneming					0
Fouilleren					0
Zaakwaarneming					0
Identificatie (conform WID)		1			1
Verhoor					0
Subtotaal:					2
Dienstverlening & Service					
Bereikbaarheid					0
Niet of te laat komen					0
Aangifte/klacht niet opnemen					0
Informatieverstrekking					0
Privacy-schending					0
Persvoorlichting					0
Klachtbehandeling					0
Subtotaal:					0
Politieoptreden					
Geen of onvoldoende actie		1			1
Onjuiste actie	1	2			3
Arrestantenbehandeling					0
Discriminatie		2			2
Seksuele intimidatie					0
Bejegening/houding/gedrag	1	5	1		7
Afspraken niet nakomen					0
Naam/legitimatie	2	1			3
Verkeersgedrag					0
Vastleggen/verantwoorden	1				1
Deskundigheid		1			1
Objectiviteit		1			1
Subtotaal:					19
Totalen:	5	16	1		22